

Zaawansowany HTML i CSS Dzień 2

v3.1

Plan

- Box model w CSS
- Zaawansowany box model
- Border i box-shadow
- Pozycjonowanie elementów
- Zaawansowane Selektory CSS

Box model w CSS

Jak elementy są wyświetlane?

Wyświetlanie elementów

W HTML mamy dwa typy znaczników:

- **blokowe** – zajmują całą dostępną przestrzeń i zaczynają się na początku nowej linii (chyba, że stylowanie CSS to zmienia),
- **inline** – zajmują tylko tyle przestrzeni, ile potrzebują do wyświetlenia swojej zawartości.

Dzięki właściwości **display** możemy zmieniać podstawowe wyświetlanie danego elementu.

Przykład

```
p {  
    display: block;  
}  
div {  
    display: inline;  
}  
h1 {  
    display: none;  
    /* element nie będzie wyświetlany */  
}
```

Jak elementy są wyświetlane?

Zmiana wyświetlania – `inline-block`

Właściwość **display** może przyjąć wartość **inline-block**. Wtedy taki element zachowuje wszystkie właściwości **blokowe**, a zarazem jest wyświetlany w linii z innymi.

```
p {  
  display: inline-block;  
}
```

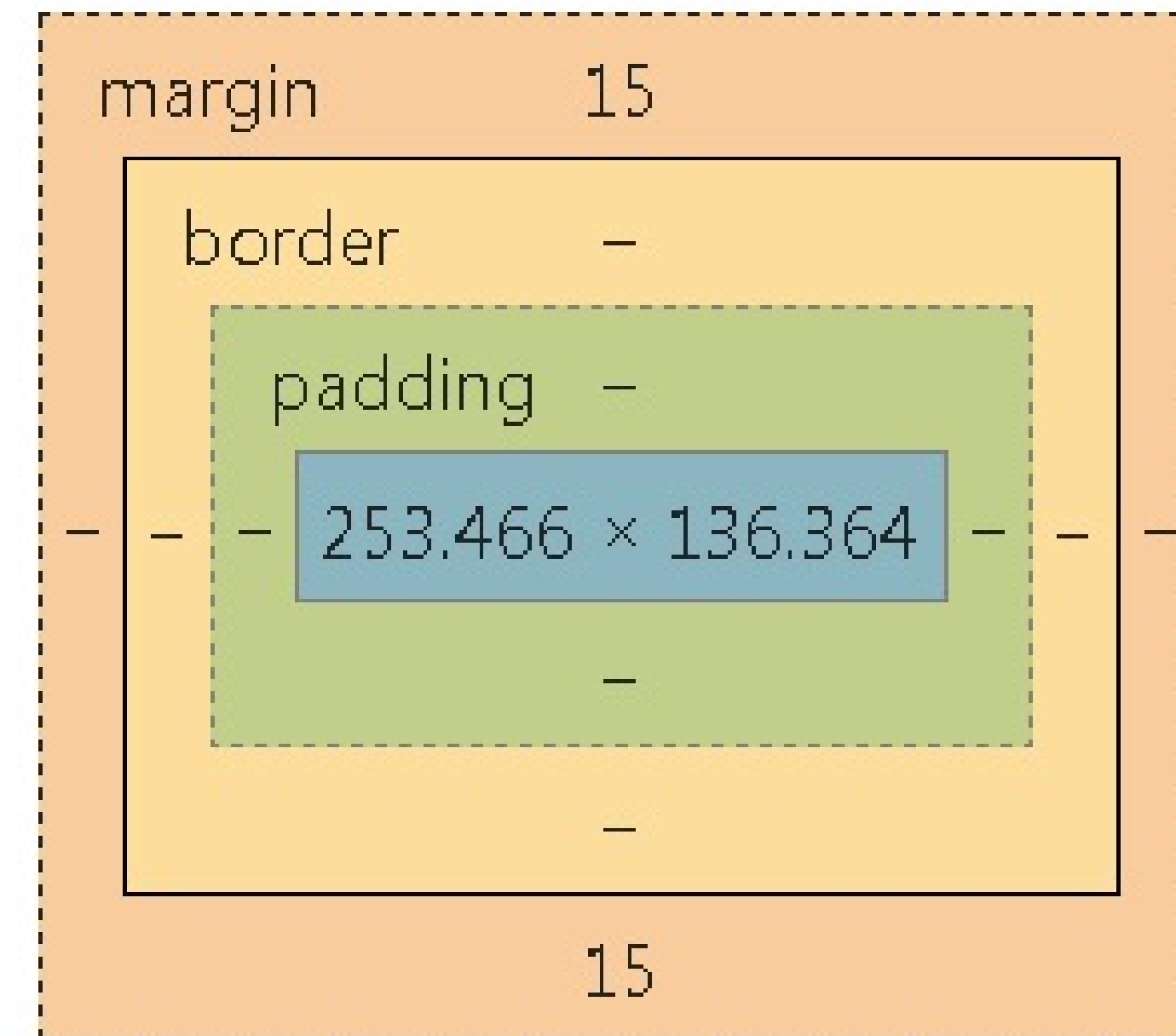
Box model

Box model

Każdy element w CSS można uznać za pudełko, któremu możemy nadać wielkość i pozycję oraz ustawić tło.

Każdy box składa się z następujących warstw:

- **width** (całkowita szerokość elementu),
- **height** (całkowita wysokość elementu),
- **padding** (odległość od zawartości do bordera),
- **border** (obramowanie zawartości),
- **margin** (odległość od obramowania do następnego boxa).

Zrozumienie **box model** jest kluczowe w poprawnym tworzeniu stron internetowych!

Atrybuty width oraz height

Wielkości

width

Atrybut **width** ustawia bezwzględną szerokość elementu. Przy elementach typu **inline** nie jest brany pod uwagę. Dla atrybutów typu **block** domyślnie jest ustawiony na 100%.

height

Atrybut **height** ustawiający bezwzględną wysokość elementu. Przy elementach typu **inline** nie jest brany pod uwagę.

```
div {  
    width: 350px;  
}  
aside {  
    height: 200px;  
}
```

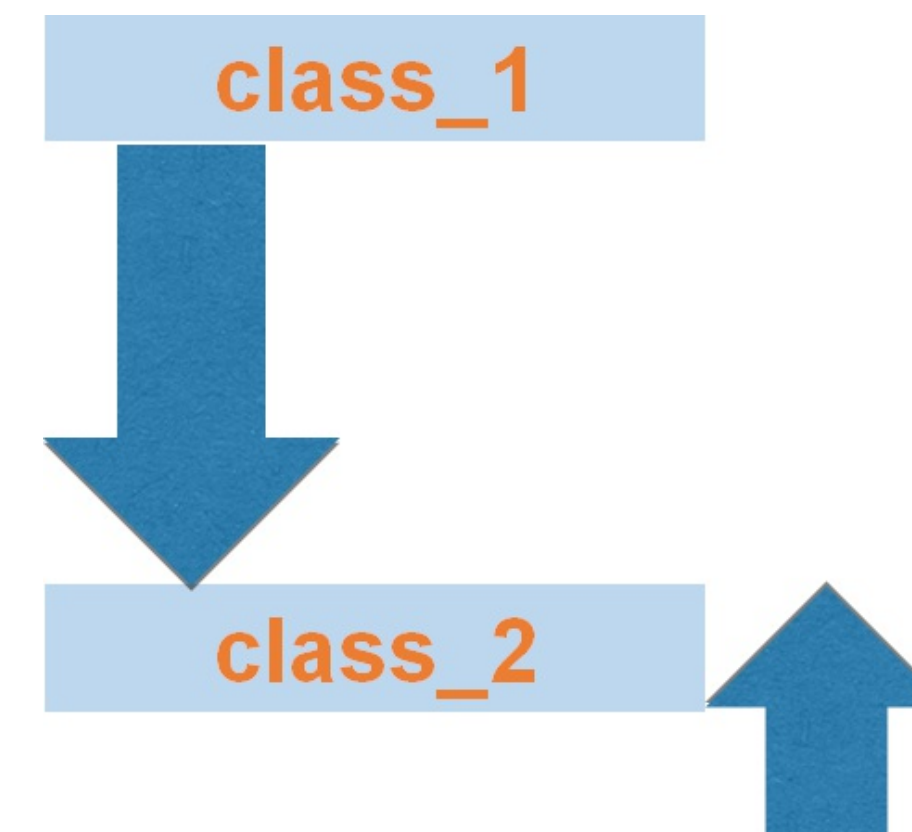

Atrybut margin – margines zewnętrzny

Odsuwanie

Atrybut ustawiający odległość od obramowania boxa do następnego elementu. Przy elementach typu **inline** działa tylko na szerokość.

Jeżeli obok siebie są dwa różnie wystylowane elementy, to odległość między nimi będzie równa większej wartości **margin**.

```
.class_1 {  
    margin-bottom: 30px;  
}  
.class_2 {  
    margin-top: 15px;  
}
```


Możliwe deklaracje atrybutu margin

Odsuwanie

W pierwszym przykładzie jest zdefiniowana taka sama odległość dla wszystkich kierunków.

W drugim są osobno zdefiniowane odległości horyzontalne i wertykalne.

W trzecim i czwartym – odległości dla każdej ze stron.

```
.class_1 {  
    margin: 12em;  
}  
  
.class_2 {  
    margin: 12em 6em;  
}  
  
.class_3 {  
    margin: 12em 5em 3em 6em;  
}  
  
.class_4 {  
    margin-top: 12em;  
    margin-right: 5em;  
    margin-bottom: 3em;  
    margin-left: 6em;  
}
```

Atrybut padding – margines wewnętrzny

Rozpychanie

Atrybut ustawiający odległość od zawartości boku do jego obramowania.

Często dla tego atrybutu ustawiamy odległości wyznaczone w **em**.

```
div {  
    padding: 12em;  
}  
div {  
    padding: 12em 5em 3em 6em;  
}
```

Możliwe deklaracje atrybutu padding

Rozpychanie

W pierwszym przykładzie jest zdefiniowana taka sama odległość dla wszystkich kierunków.

W drugim są osobno zdefiniowane odległości horyzontalne i wertykalne.

W trzecim i czwartym – odległości dla każdej ze stron.

```
.class_1 {  
    padding: 12em;  
}  
.class_2 {  
    padding: 12em 6em;  
}  
.class_3 {  
    padding: 12em 5em 3em 6em;  
}  
.class_4 {  
    padding-top: 12em;  
    padding-right: 5em;  
    padding-bottom: 3em;  
    padding-left: 6em;  
}
```

Atrybut border

Obramowanie

Atrybut **border** opisuje, jak zachowuje się obramowanie elementu.

Atrybut ten przyjmuje po kolei wartości:

- grubość obramowania,
- styl obramowania,
- kolor obramowania.

→ <http://jsfiddle.net/CodersLab/ukhkuewc>

Możemy naszemu elementowi nadać następujące obramowanie:

- **dotted** (kropkowane),
- **dashed** (kreskowane),
- **solid** (ciągłe),
- **double** (dwie linie).

Dostępne są też różne kształty 3D, których jednak nie stosuje raczej przy płaskim designie.

Przykładowe deklaracje border

Obramowanie

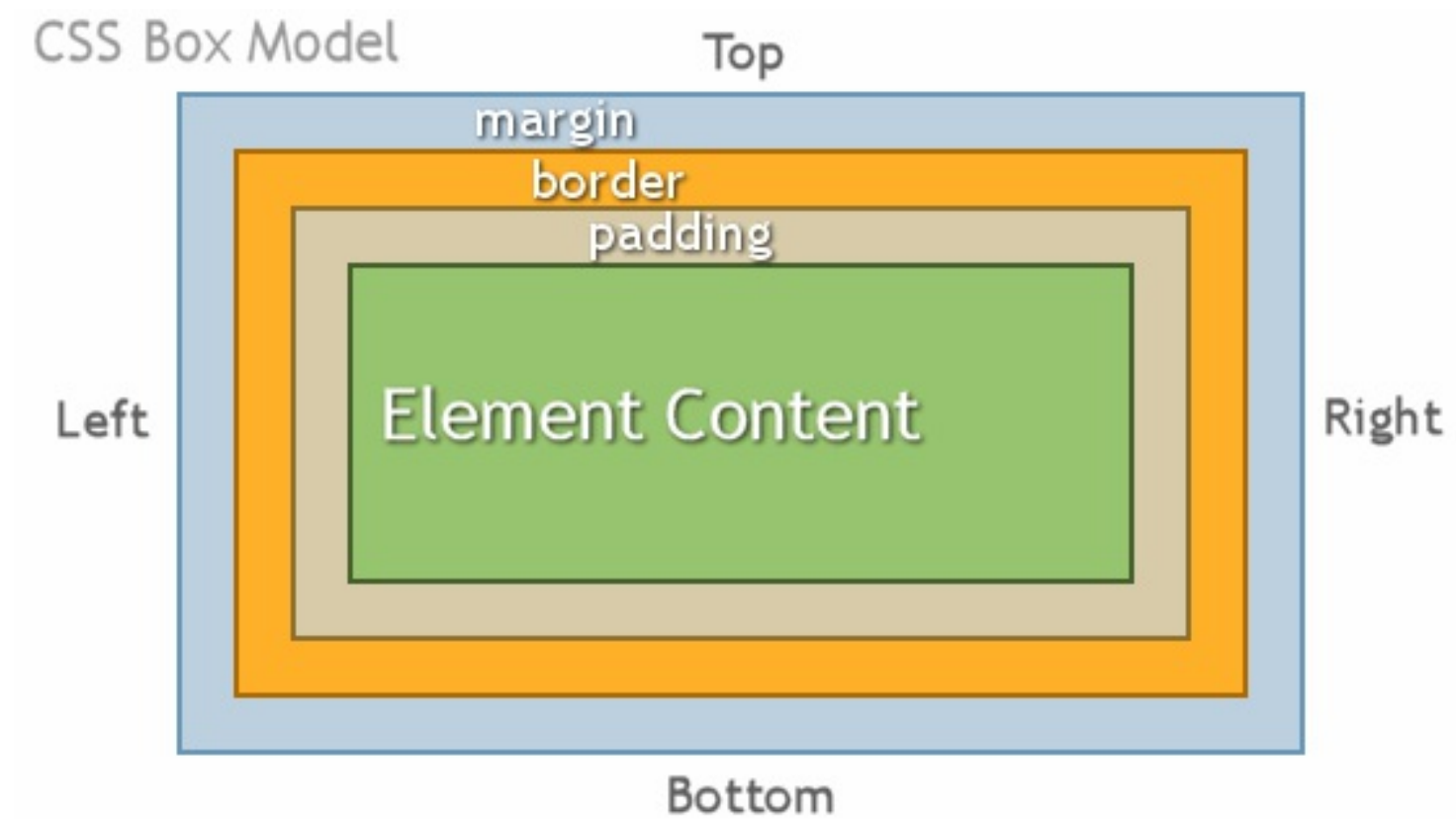
W pierwszym przykładzie jest zdefiniowane obramowanie o grubości **2px**, ciągłym wypełnieniu i czerwonym kolorze.

W drugim przykładzie zdefiniowane jest w podobny sposób obramowanie dolne.

W trzecim przykładzie każda opcja zapisana jest osobno.

```
.class_1 {  
    border: 2px solid red;  
}  
.class_2 {  
    border-bottom: 2px solid #949599;  
}  
.class_3 {  
    border-style: solid;  
    border-width: 4px;  
    border-bottom-width: 12px;  
    border-left-color: green;  
}
```

Zrozumienie wielkości boxa


```
div {  
  height: 150px;  
  width: 400px;  
  border: 2px solid #949599;  
  padding: 10px;  
  margin: 15px;  
}
```


Całkowita wielkość boxa

Obliczanie całkowitej wielkości nie jest skomplikowane

Całkowitą szerokość możemy obliczyć wzorem:

`margin-right + border-right +
padding-right + width + padding-left
+ border-left + margin-left`

Całkowitą wysokość możemy obliczyć wzorem:

`margin-top + border-top + padding-
top + height + padding-bottom +
border-bottom + margin-bottom`

Przepełnienie – overflow

Możliwość tworzenia tzw. przycinania

W CSS możemy kontrolować sposób, w jaki dany element radzi sobie z zawartością, w wypadku gdy przekracza ona dostępną wielkość elementu. Do tego celu służy nam właściwość **overflow**.

Właściwość **overflow** przyjmuje następujące wartości:

- **visible**,
- **hidden**,
- **auto**,
- **scroll**,
- **inherit**.

```
div {  
  overflow: hidden;  
}
```

Zaawansowany box model

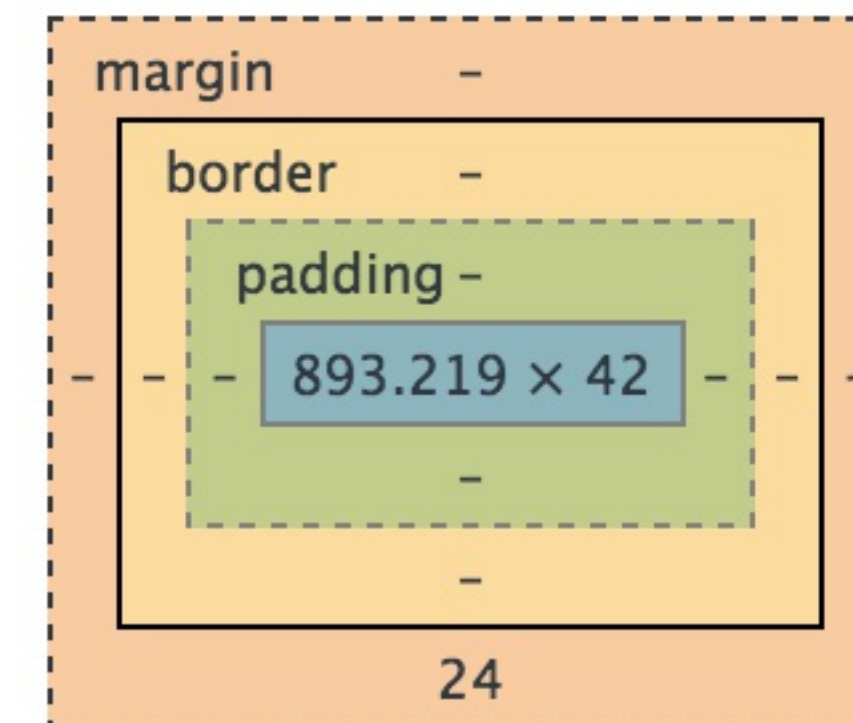
box-sizing

Ważne

Dzięki atrybutowi **box-sizing** możemy sterować tym, jak wyliczana jest długość i szerokość elementu, który definiujemy.

Atrybut **box-sizing** przyjmuje dwie wartości:

- **content-box** - domyślna,
- **border-box**.

Wartość **content-box** jest domyślną wartością dla wszystkich elementów.

Tylko **width** i **height** ustawione przez nas odpowiadają wielkości elementu.

border-box

border-box

Wartość **border-box** jest najwygodniejszą możliwością ustawienia atrybutu **box-sizing**.

Oznacza to, że **width** i **height** wraz z **paddingiem** oraz **borderem** odpowiadają wielkości elementu.

Szerokość i wysokość zawartości możemy wyliczyć następująco:

width – padding – border, height – padding – border.

Czas na zadania

Border i box-shadow

Zaawansowany atrybut border

Atrybut border-radius

Zaokrąglone rogi

Dzięki temu atrybutowi możemy ustawiać zaokrąglenie całego boku.

Przykłady zastosowania atrybutu:

→ <http://jsfiddle.net/CodersLab/307c4z1v>

Prezentacja Lei Verou:

→ <http://lea.verou.me/humble-border-radius>

```
.class_1 {  
    border-radius: 50%;  
}  
.class_2 {  
    border-radius: 20em 10em 1em 20em;  
}  
.class_3 {  
    border-top-left-radius: 20em;  
    border-top-right-radius: 10em;  
    border-bottom-right-radius: 1em;  
    border-bottom-left-radius: 20em;  
}
```

Atrybut box-shadow

Atrybut box-shadow

Cień pod elementem

Atrybut **box-shadow** służy do tworzenia cieni znajdujących się za elementem. Przyjmuje on od dwóch do czterech wartości. Dwa pierwsze podają położenie cienia. Trzeci – rozmycie a czwarty rozszerzanie się cienia.

Dodatkowa właściwość **inset** (dodawana na końcu) odpowiada za kierunek cienia - będzie teraz zwrócony do wnętrza elementu.

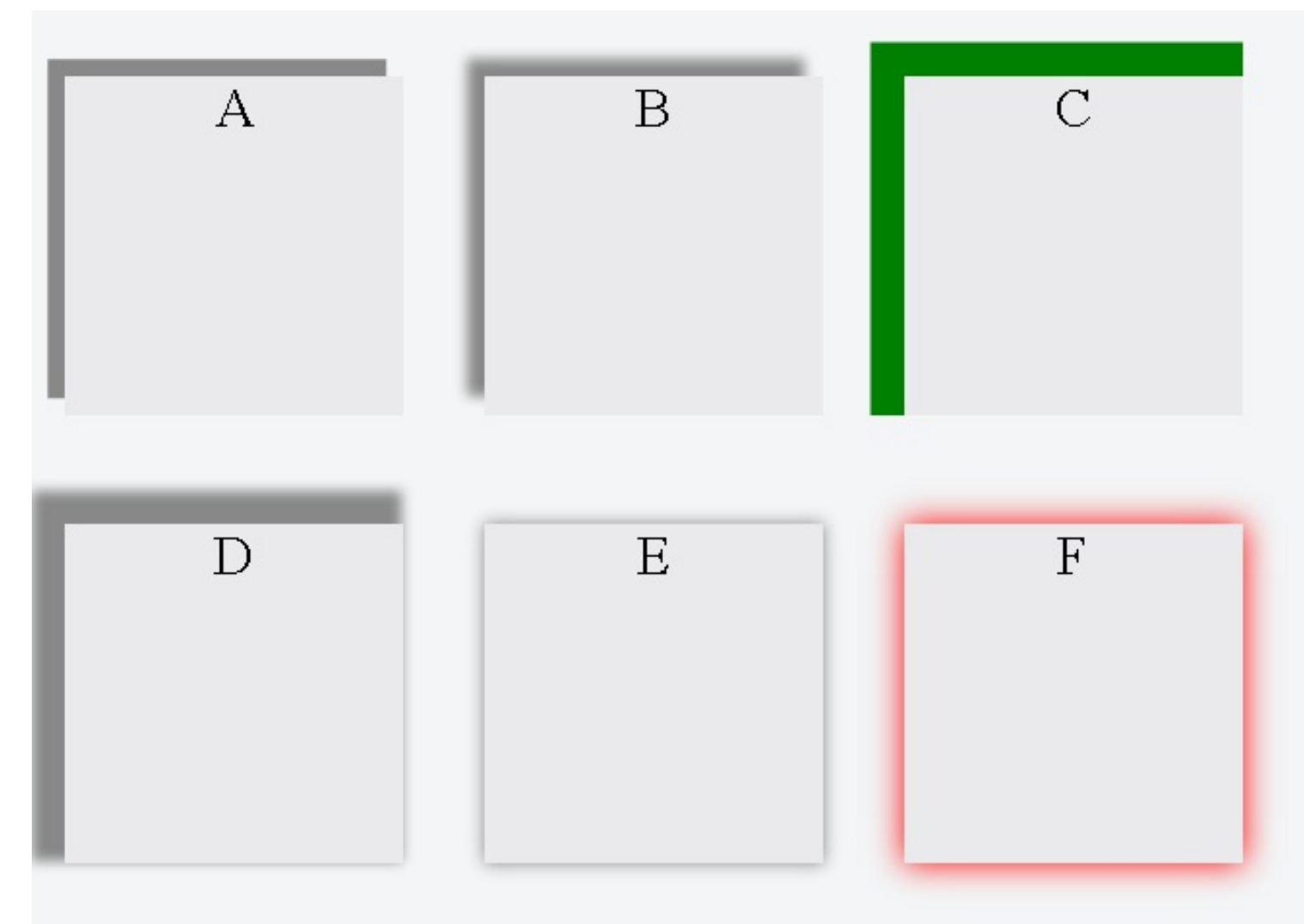
Przykłady zastosowania atrybutu:

→ <http://jsfiddle.net/CodersLab/fwd35nxr>

Generator cienia:

→ <http://www.cssmatic.com/box-shadow>

```
div {  
  box-shadow: -5px -5px 10px 10px #888;  
}
```


box-shadow a border-radius

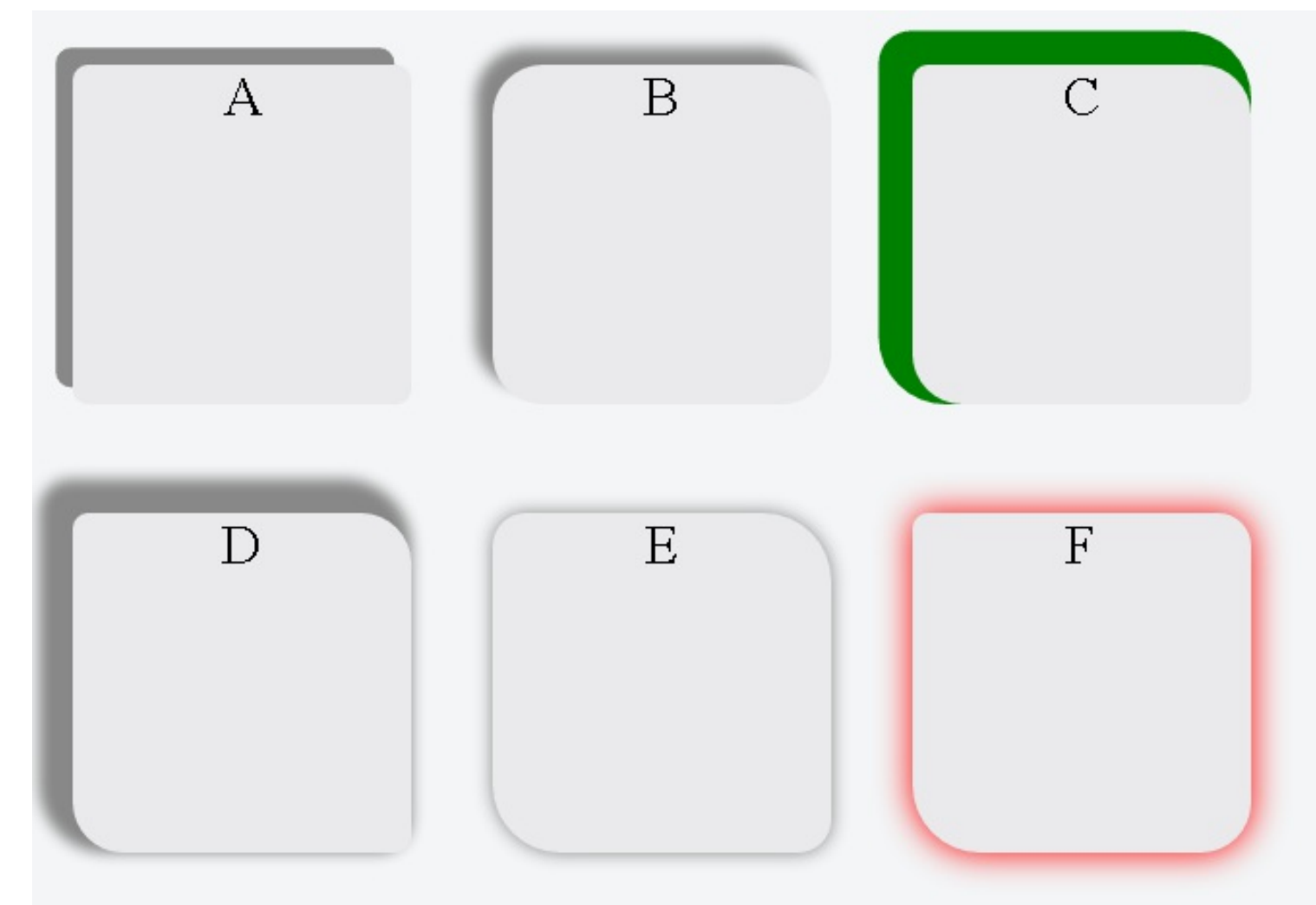
Cień pod elementem i zaokrąglone rogi

Na cień naszego elementu ma wpływ też kształt krawędzi. Jeżeli zatem je zaokrąglimy, nasz cień też przyjmie taki kształt.

Przykład zastosowania parametru:

→ <http://jsfiddle.net/CodersLab/ts40jppy>

```
div {  
  border-radius: 5%;  
  box-shadow: -5px -5px 10px 10px #888;  
}
```


Filtry graficzne

Sprawdź jak wspierane są filtry w przeglądarkach

Ciekawą regułą CSS są filtry graficzne, które mogą zastąpić podstawowe funkcje programów do edycji zdjęć. Do dyspozycji mamy m.in. następujące efekty:

- rozmycie (**blur**),
- jasność (**brightness**),
- kontrast (**contrast**),
- skala szarości (**greyscale**) oraz sepia (**sepia**).

Cień możemy zatem uzyskać również dzięki odpowiedniemu filtrowi.

Filtry graficzne

```
div {  
  -webkit-filter:  
  drop-shadow(10px 10px 8px rgba(0, 0, 0, .5));  
  filter:  
  drop-shadow(10px 10px 8px rgba(0, 0, 0, .5));  
}  
img {  
  -webkit-filter: sepia(80%);  
  filter: sepia(80%);  
}  
img#top {  
  -webkit-filter: blur(10px);  
  filter: blur(10px);  
}
```

→ <http://www.cssreflex.com/css-generators/filter/>

→ <http://www.html5rocks.com/en/tutorials/filters/understanding-css>

Czas na zadania

Pozycjonowanie elementów

Opływanie elementów – float

Ustawiamy elementy obok siebie

Atrybut **float** pozwala ustawiać elementy blokowe w jednej linii.

Możemy ustawiać je z lewej strony lub z prawej.

```
.box-left {  
  float: left;  
}  
.box-right {  
  float: right;  
}
```

.box-left

.box-right

Opływanie elementów – float

Ustawiamy elementy obok siebie

Element, który ma ustawiony **float**, opływa pozostałe elementy.

.box-left

.box-left

.box-right

Zapobieganie opływaniu – clear

Powrót do naturalnego biegu dokumentu

Do naturalnego biegu dokumentów powrócimy za pomocą właściwości **clear**:

- **left** - zsuniemy elementy poniżej wszystkich, które mają być ustawione **float: left** (ale nie **float: right**),
- **right** – zsuniemy elementy poniżej wszystkich, które mają ustawione **float: right** (ale nie **float: left**),
- **both** – zsuniemy elementy poniżej wszystkich z właściwością **float**,
- **none** – jest to domyślna wartość, która wyłącza działanie **clear**.

Możemy powrócić do naturalnego biegu dokumentu za pomocą **clear**.

```
float: left;
```

```
float: left;
```

```
float: right;
```

```
clear: both;
```

```
float: left;
```

float vs inline-block

Który sposób wybrać?

Jeżeli chcemy, aby elementy wyświetlały się obok siebie a nie opływały – używajmy **display: inline-block** zamiast **float**.

Pamiętajmy, że elementy **inline-block** są podatne na własności CSS formatujące tekst, jak np. **text-align**, **letter-spacing**, **line-height**.

Właściwość **float** stosujemy, jeśli chcemy, aby wybrany element opływał inny.

Jakiś tekst, jakiś tekst, jakiś
Jakiś tekst, jakiś tekst, jakiś
Jakiś tekst, jakiś
Jakiś tekst, jakiś
Jakiś tekst, jakiś
Jakiś tekst, jakiś tekst
Jakiś tekst, jakiś tekst

position

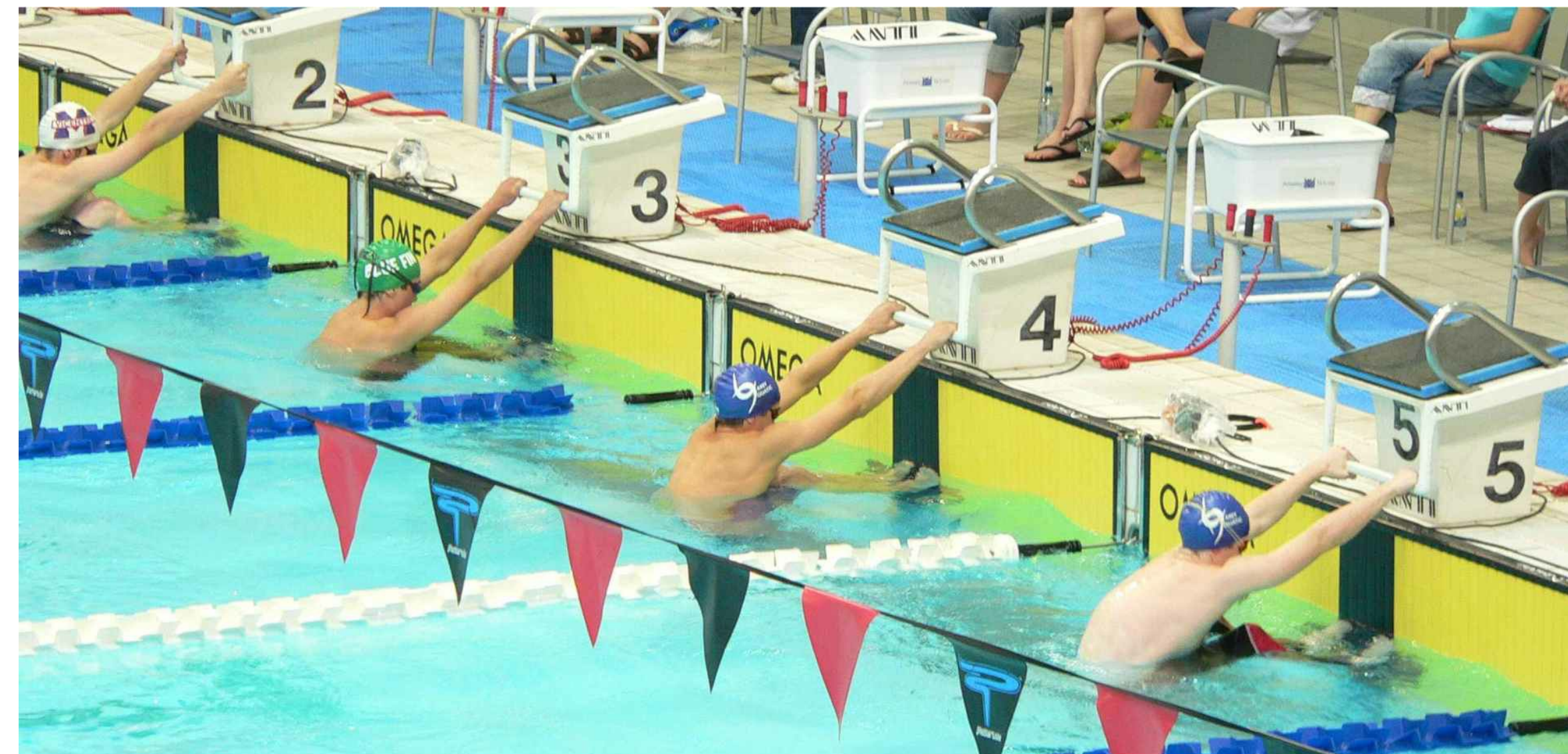
Pozycja

Domyślnie każdy element ma ustawioną pozycję statyczną – **static**.

Jest to naturalne ułożenie elementów na stronie, czyli od lewej do prawej (**inline**) i od góry do dołu (**block**).

Inne wartości position to:

- **relative**,
- **absolute**,
- **fixed**.

position: relative

Pozycja i przesuwanie

Jest to podobne ułożenie jak **static**, z tym że możemy przesuwać elementy o offset (box offset) za pomocą własności:

- **top**
- **right**
- **bottom**
- **left**

```
.box-green {  
  position: relative;  
  top: 50px;  
  left: 50px;  
}
```


position: absolute

Pozycja i przesuwanie

Elementy z ustawionym **position: absolute** są wyjęte z biegu dokumentu i akceptują przesunięcie o **offset** (box offset) tak jak relative:

- **top**
- **right**
- **bottom**
- **left**

```
.box-green {  
  position: absolute;  
  top: 0;  
  left: 0;  
}
```


position: fixed

Pozycja i przesuwanie

Elementy z ustawionym **position: fixed** działają podobnie jak **absolute**, z tym że są pozycjonowane względem okna przeglądarki. Podczas przewijania strony element z **position: fixed** jest „przyczepiony” do okna.

→ <http://www.jsfiddle.net/CodersLab/eu3an0hL>

```
.box-green {  
  position: fixed;  
  bottom: 0;  
  right: 0;  
}
```


position: absolute a punkt zaczepienia

Pozycja i przesuwanie

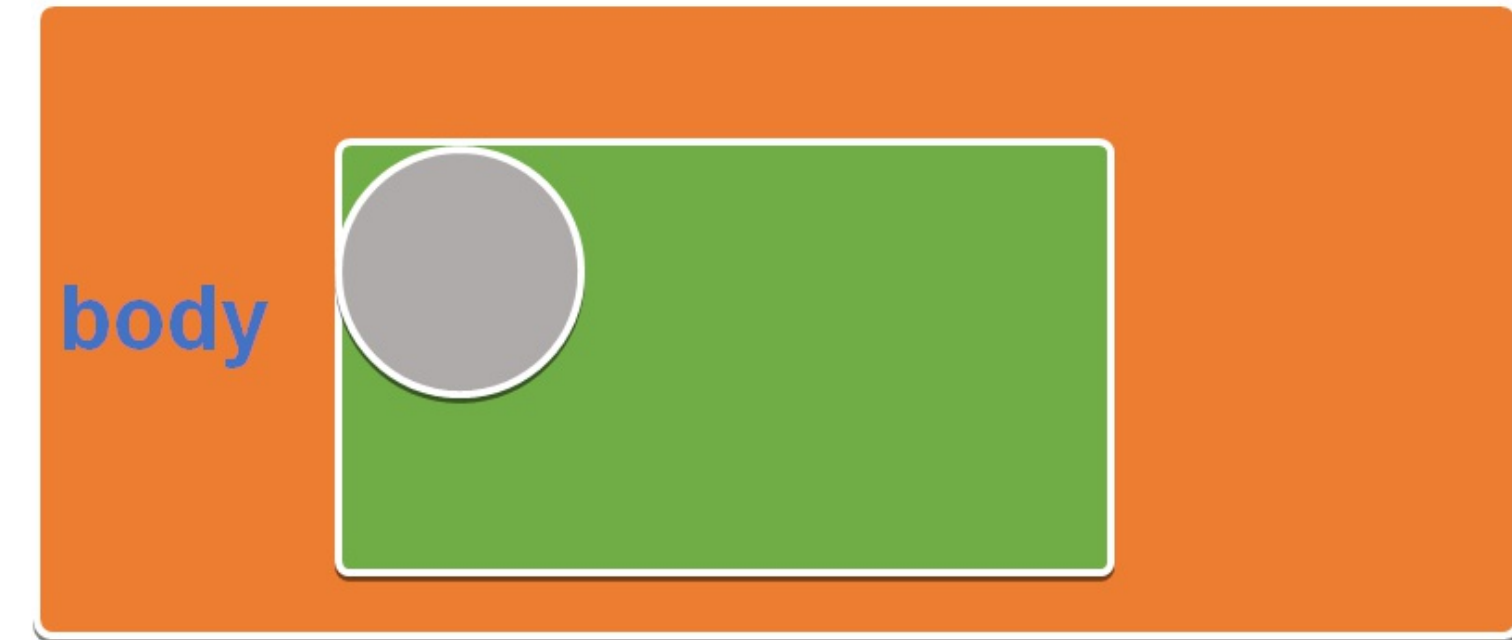
Element, któremu nadamy inną właściwość niż **position: static** staje się kontenerem zawierającym. Dzięki temu elementy w nim zawarte, którym nadaliśmy **position absolute**, będą ustawiane względem jego krawędzi a nie krawędzi elementów nadrzędnych (np. body). Najczęściej używa się **position: absolute** wraz z **position: relative** w elemencie nadrzędnym.

→ <http://www.jsfiddle.net/CodersLab/j9vL85rx/3>

position: absolute a punkt zaczepienia

```
<article class="box-green">  
  <div class="circle-grey"></div>  
</article>
```

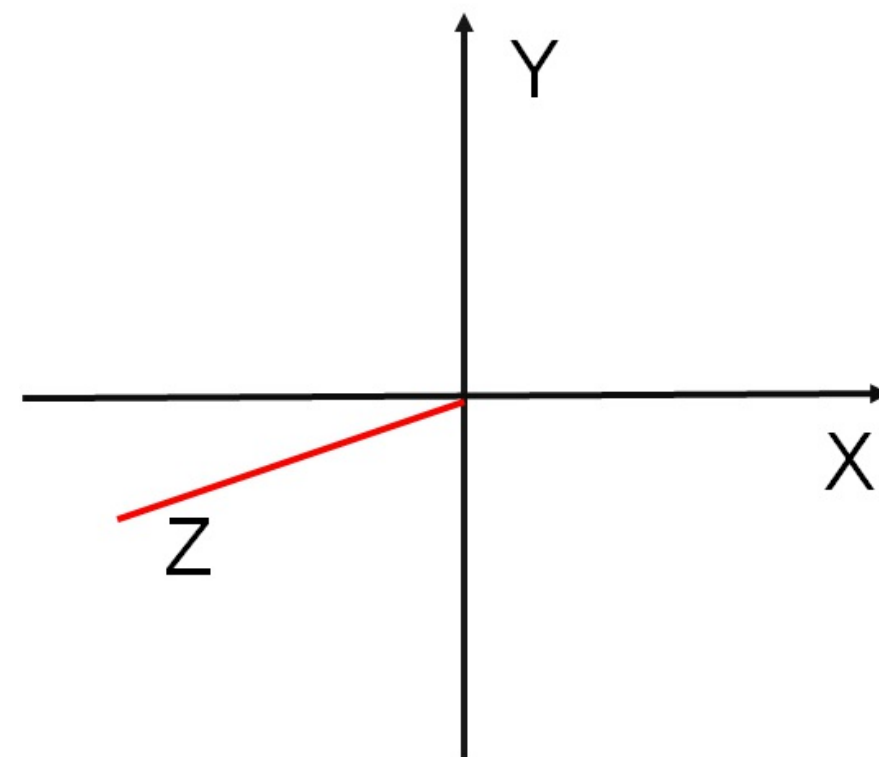
```
.box-green {  
  position: relative;  
  bottom: 10px;  
  left: 80px;  
}  
.circle-grey {  
  position: absolute;  
  top: 0;  
  left: 0;  
}
```


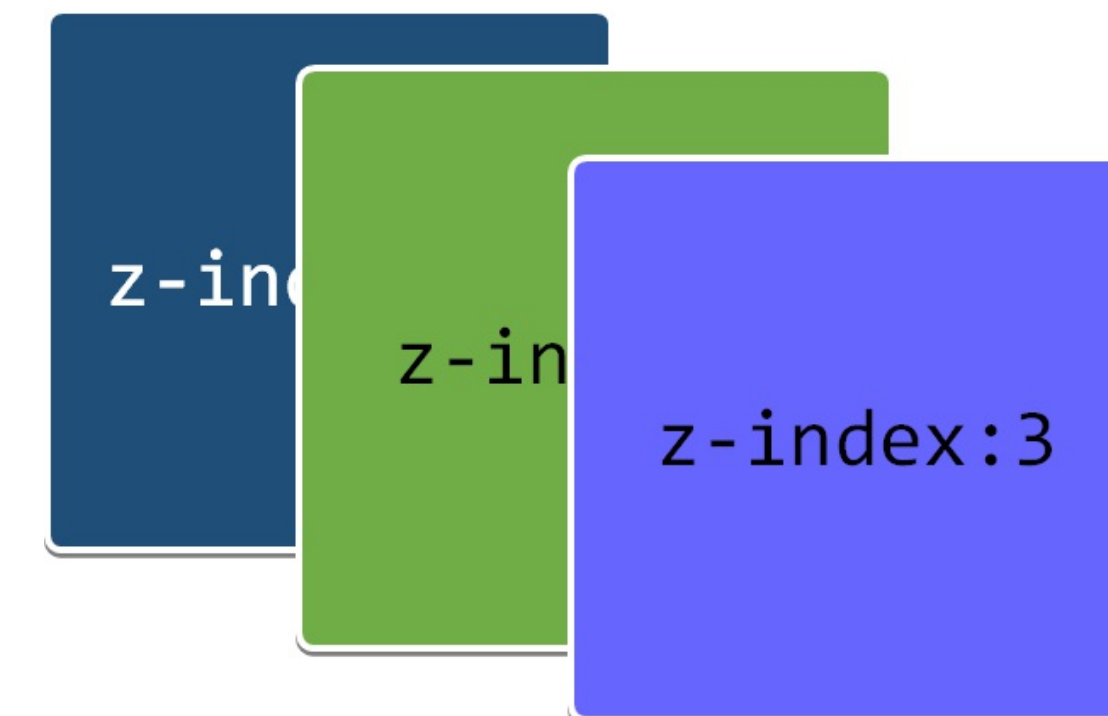
z-index

Trzeci wymiar

Do tej pory przesuwaliśmy elementy w lewo, prawo (oś X) oraz góra, dół (oś Y). Możemy przesuwać elementy również po osi Z.

Dzięki **z-index** możemy układać elementy warstwowo. **Z-index** działa dla elementów, które mają ustawioną własność **position** na **relative**, **fixed** lub **absolute**.

→ <http://www.jsfiddle.net/CodersLab/c7f755>
11

Czas na zadania

Zaawansowane selektory CSS

Pseudoklasy i pseudoelementy

Dodatkowe elementy

Chcesz ostylewać kliknięty link czy np. zaznaczony przycisk wyboru?

Chcesz nadać kolor np. ostatniemu wierszowi w liście?

W takich przypadkach najlepiej użyć **pseudoklas** i **pseudoelementów**.

Selektor i **pseudoklasę** oddzielamy dwukropkiem.

```
a:hover {  
    color: red;  
}  
a:visited {  
    color: violet;  
}
```

Dynamiczne pseudoklasy – hover

Efekt po najechaniu myszką

Dynamiczne pseudoklasy pozwalają wybrać elementy, z którymi następuje albo nastąpiła interakcja.

:hover

Dzięki tej pseudoklasie znajdziesz element, nad którym znajduje się kursor myszy.

Jest to bardzo przydatne m.in. podczas tworzenia animacji na stronie.

```
div:hover {  
    background-color: red;  
}
```

Dynamiczne pseudoklasy – active

Efekt po naciśnięciu

:active

Dzięki tej pseudoklasie wybierzesz element, który jest właśnie naciskany.

Używane jest to np. do stworzenia efektu wciskanego guzika (przez zmianę jego cienia).

```
button:active {  
  border: 1px solid grey;  
}
```


Pseudoklasy związane z linkami

Efekt po odwiedzeniu linka

:visited

```
a:visited {  
    text-decoration: underline;  
}
```

Pseudoklasy związane z linkami

Efekt wyróżniający

:focus

Dzięki tej pseudoklasie jesteśmy w stanie znaleźć element który ma **focus** (jest w jakiś sposób wybrany).

Ta pseudoklasa jest często używana do wyróżnienia wybranego elementu formularza.

```
input:focus {  
  border: 2px solid red;  
}
```

LoVe and HAte

Zasada kolejności

:focus

Przy stosowaniu pseudoklas dla linków należy trzymać się określonego porządku.

Prawidłowa kolejność użycia pseudoklas jest podana po prawej.

```
a:link { }  
a:visited { }  
a:hover { }  
a:active { }
```

Pseudoklasy dla formularzy

:enabled

Dzięki tej pseudoklasie jesteśmy w stanie znaleźć element, który jest włączony.

:disabled

Dzięki tej pseudoklasie znajdziemy element, który jest wyłączony.

:checked

Dzięki tej pseudoklasie znajdziemy checkboksy, które są wybrane.

```
input:enabled { }  
input:disabled { }  
input:checked { }
```

Pseudoklasy związane z położeniem

:first-child

Pseudoklasa, która wybiera pierwszy element potomny swojego rodzica. Przykład obok ustawi czcionkę na **1.5em** elementowi **p**, który jest pierwszym dzieckiem elementu **body**.

```
<body>
  <p>Paragraf 1</p>
  <p>Paragraf 2</p>
  <p>Paragraf 3</p>
</body>
```

:last-child

Pseudoklasa, która wybiera ostatni element potomny swojego rodzica. Przykład obok ustawi czcionkę na **1.5em** elementowi **p**, który jest ostatnim dzieckiem elementu **body**.

```
p:first-child {
  font-size: 1.5em;
}
p:last-child {
  font-size: 1.5em;
}
```

Pseudoklasy związane z położeniem

:nth-child()

Pseudoklasa, która wybiera n-ty element potomny swojego rodzica.

Przykład 1 - ustawi czcionkę na **1.5em** elementom **p**, które są nieparzystymi dziećmi elementu **body**.

Przykład 2 - ustawi czcionkę na **1.5em** co czwartemu elementowi **p**, temu który jest dzieckiem elementu **body**.

W nawiasy wpisujemy formułę **$an + b$** , gdzie:

- a – liczba całkowita,
- n – określenie wielokrotności (jak w pętli),
- b – liczba całkowita.

```
p:nth-child(2n+1) {  
    font-size: 1.5em;  
    /* 1., 3., 5. ... dziecko */  
}  
p:nth-child(4n+4) {  
    font-size: 1.5em;  
    /* 4., 8., 12. ... dziecko */  
}
```

:nth-child

n	$2n+1$	$4n+1$	$4n+4$	$4n$	$5n+2$
0	2	1	4	-	-
1	3	5	8	4	3
2	5	9	12	8	8
3	7	13	16	12	13
4	9	17	20	16	18

→ <http://css-tricks.com/examples/nth-child-tester>

→ <http://nth-test.com/>

Pseudoklasy związane z położeniem

:nth-last-child()

Pseudoklasa, która wybiera pierwsze n -te dziecko od końca danego elementu.

W nawiasy wpisujemy formułę **$an + b$** , gdzie:

- **a** – liczba całkowita,
- **n** – określenie wielokrotności (jak w pętli),
- **b** – liczba całkowita.

```
p:nth-last-child(2n+1) {  
  color: blue;  
  /* 1., 3., 5. ... dziecko od końca */  
}
```

Pseudoklasy – element danego typu

:first-of-type

Pseudoklasa, która wybiera pierwszy element danego typu.

:last-of-type

Pseudoklasa, która wybiera ostatni element danego typu.

```
p:first-of-type {  
    font-size: 20px;  
}  
p:last-of-type {  
    font-size: 20px;  
}
```

Pseudoklasy – element danego typu

:nth-of-type

Pseudoklasa, która wybiera **n-ty** element danego typu.

:nth-last-of-type

Pseudoklasa, która wybiera **n-ty** element danego typu od końca.

```
p:nth-last-of-type(2n+1) {  
    font-size: 20px;  
    /* 1., 3., 5... element od końca */  
}  
p:nth-of-type(2n+1) {  
    font-size: 20px;  
    /* 1., 3., 5... element */  
}
```

Pseudoelementy

Czym są pseudoelementy?

Poza pseudoklasami w CSS mamy też pseudoelementy.

Są one używane do stylowania części danego elementu albo treści wokół elementu. Możemy też stworzyć element HTML przy pomocy CSS. Pseudoelementy są nieklikalne.

::before

Pseudoelement używany do dodania danej treści jako pierwsze dziecko danego elementu.

::after

Pseudoelement używany do dodania danej treści jako ostatnie dziecko danego elementu.

```
p::before {  
}
```

```
ul::after {  
}
```

Atrybut content

Ważne!

Podczas używania pseudoelementów wymagany jest atrybut **content**. Atrybut ten działa tylko dla pseudoelementów.

Wynik na stronie:

- 1
- 2

Koniec listy!

```
<ul>
  <li>1</li>
  <li>2</li>
</ul>
```

```
ul::after {
  content: "Koniec listy!";
  color: red;
  font-weight: bold;
}
```

Pseudoelementy związane z tekstem

Pseudoelementy związane z tekstem

::first-letter

Dzięki temu pseudoelementowi wystylujemy pierwszą literę tekstu.

::first-line

Dzięki temu pseudoelementowi wystylujemy pierwszą linię tekstu.

```
p::first-letter {  
    font-size: 2.5em;  
}  
p::first-line {  
    text-decoration: underline;  
}
```

Zaprzeczenie w CSS

Jeżeli nie chcemy czegoś wybrać?

CSS pozwala nam na używanie zaprzeczeń dzięki selektorowi **:not**.

W pierwszym przykładzie wybieramy wszystkie elementy **div** oprócz elementów o klasie **content**.

W drugim przykładzie odwrotnie – wszystkie elementy o klasie **content**, ale nie elementy **div**.

```
div:not(.content) {  
    color: #F00;  
}  
.content:not(div) {  
    color: #F00;  
}
```


Spis selektorów, które warto pamiętać.

Czas na zadania